

KANDIDATNUMMER 3169

Sidetall 1 av

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer



Den internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo
2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* betyr: 1. et geografisk området der samene bodde, 2. en etnisk folkegruppe samene tilhørte.

(svar
nede) ↓

2. Hva er Nordkalotten?

~~Hele samisk~~
Nordligste del av landet der samene bor
Nordkalotten betyr "nordligste del"; gamle samisk.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på: morsmål, personlige ønsker, genetisk grunn eller kombinasjonen av faktorene.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida er et jakt lag. I siida-systemet jaktet lag slekt sammen og etablerte beiteplasser. Siidaer flyttet i løpet av året for å utnytte naturressurser.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen på grunn av at de var så spredt i landet.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Forvaltningspolitikken overfor samene manifesterte seg i språkpolitikken (undervisning bare på norsk) og i jordbrukspolitikken (bare norske statsborgere som skattebetaler og leier på norsk kunne eie jord).

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står at myndighetene må legge til forholdene til rette for samisk språk, kultur og samfunn.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråds oppgave er å stå sikre samenes interesser i alle nordiske land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var andelig leder, sosionarbeider, historieforteller og helbreder (healer).

2. Nordkalotten er nordligste del av Norge, Sverige, Finland og Russland der samene bor.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var presten med konservativt syn på kristen moral. Han arbeidet også mot misbruk av alkohol. Han innførte sine ideer til samisk befolkning.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret for dagens unge fordi hun synes at de roter bort tjueneårene som er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. De tror at de har all verdens tid til å finne ut hva de vil og hvordan de skal utnytte de viktige tjueneårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Kidults / twixters er en ny og rasht voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem vet ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Gunn Helen Øye mener at fordi-generasjonen ^{kun} gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han innså etter å ha testet arbeidslivet i noen år at utdanning er viktig og at man må gjøre det for sin egen skyld.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gyldne tiår" er kaller Junaid Khan tjuårene dvs. det er den perioden man tror alle drømmer skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på velenslivet er tjuårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto i USA ord som kidults og twixters.
4. Økte valgmuligheter og økt ansvar for eget livsløp er ^{en} resultat av økt individualisering.
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, blir det desto mindre som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper dyktighet er dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret over denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble ~~hør~~ en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgitt utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes filosofi samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer seg selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale skal godt betale, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva hvor livet bød på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten er ste hvor blitt
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston ha ment
- å leve om alt dette, hvis hun hadde levd.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (for) Mange av dagens tjuvåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjuvåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktig periode i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lenge ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Ved oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på

mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi er til å se mer og

mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på

nordmenns spisevaner på SIFO. Hun ^{sier} viser at man ser en økende interesse i

samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og

kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Så flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, umoderne verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det nesten halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å lage maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere forshjelige abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer i omkring i Oslo, og er allerede på utkikk av nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellem bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.



Do not write
in this space

Den evige jakten på lykken.

Denne stilen skal handle om jakten på lykken i våre dager. Først skal jeg beskrive hva det gode livet er for meg. Dermed skal jeg presentere hvordan jeg mener at lykken kan oppnås. Dessuten skal jeg prøve å identifisere hvilke feil blir begått i menneskenes søken etter lykke. Til slutt skal jeg oppsumere hovedpoeng diskutert.

Det er ikke lett å definere lykken. Filosofene har stilt det samme spørsmål i løpet av mange hundre år. Svarene varierer betydelig avhengig av periode, sosiale forholdene, politisk og økonomisk situasjon. Det viser at begrepet er relativt. For meg innebærer det gode liv meningsfulle relasjoner med mennesker, å ha nok penger for forsørge familien og tid til å realisere seg selv men samtidig til å bidra til samfunnet og hjelpe andre mennesker. I tillegg vil jeg si at det er veien der som teller og ikke målet i seg selv.

Livet er ikke alltid en dans på roser. Likevel kan man gjøre noe for å oppnå lykken. Jeg synes at lykken kommer når man passer godt på seg selv. Det er fire grunnleggende faktorer å huske. For det første, er de viktig å sove nok hver natt. For det andre, må man trene regelmessig. For det tredje, er det nødvendig å spise sunt. For det fjerde, bør man tilbringe tid med familie og venner, slippe av og ~~ha~~ dyrke hobbyer.



Do not write
in this space

Det høres kanskje ut som en selvfølge men det er virkelig lettere å si enn å gjøre. For å lykkes må man akseptere at man ikke aldri skal være inn i riktig spor. Jeg larer det ikke i hvert fall men det er avgjørende å prøve og ikke gi opp.

Når det gjelder feil som begått i menneskenes spen etter lykke, kan jeg peke på en som jeg synes er viktigste de mest omfattende. I våre dager identifiserer mange mennesker lykke med økonomisk velstand. Uheldigvis, mye vil ha mer. Dersom man tror at penger skaper det gode liv, kan man være skuffet. Selvfølgelig å ha god råd hjelper og å ikke bekymre seg og å ha god tid men det hjelper ikke å skape meningsfulle relasjoner med mennesker. Jo mer penger man har jo mer lykkelig man ~~er~~ blir er langt fra virkeligheten.

Alt i alt synes jeg at lykken er i et stort grad avhengig av vår kapasitet til å spise sunt, sove nok, trene og slappe av. ~~Det er~~ og å praktisere det i hverdag.